

МАТЕРИАЛИ
ЗА XI МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА
ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ

«БЪДЕЩИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ -
2015»

17 - 25 февруари, 2015

Том 12
Лекарство
Биологии
География и геология

София
«Бял ГРАД-БГ» ООД
2015

БИОЛОГИИ

СИСТЕМАТИЗАЦИЯ И ГЕОГРАФИЯ НА РАСТЕНИЯ

Шишкова В.В., Колібабчук А.В., Кушнірова В.І.,

Крешун Р.А., Шевчук О.А.

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

Бочарова В.Б.

Вінницький національний аграрний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ ТИПОВИХ БУР'ЯНІВ

РОДИНИ *ROSICACEAE*

У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДДЯХ ВІННИЧЧИНИ

Бур'яни є невід'ємним компонентом агрофітоценозів. Вони супроводжують кожную сільськогосподарську культуру і виявляють адаптивну специфіку до неї як домінанта (індикатора).

Враховуючи зональні кліматичні особливості, ґрунтові відміни та їх властивості, а також історію культури землеробства, у складі польової рослинності України росте велика кількість аборигенних і адвентивних видів.

Бур'яни, які ростуть у посівах сільськогосподарських культур, називають сегетальними. Типовими представниками родини *Vitaceae* таких бур'янів є: *Яркант гарканізіт* Б. та *ВаґБагеа уі^агіз* Я. Вг., *ЗізутБгіт БоезеШ* Б., *СарзеПа Бгза разіогіз* Б. Месііс., *ЗізутБгіт оґісінале* (Б.) 8сор. [1]. Отже, питання вивчення флористичного складу бур'янів є досить актуальним.

Метою нашої роботи було вивчити склад та особливості бур'янів родини *Vitaceae* в посівах озимої пшениці сорту М'яка.

Спостереження проводились на полях *Тгіісит аезііут* Б. ТОВ «Селиодан-ське» с. Селище Тиврівського району Вінницької області.

Протягом 2013-2014 рр. у період вегетації *Тгіісит аезііут* Б. було обстежено по 2 поля у ТОВ «Селищанське».

Обстеження поля проводили 5 разів за вегетаційний період, щоб виявити пізно-проявляючі і рано-зникаючі бур'яни.

Для оцінки загальної засміченості поля здійснювали проходження по діагоналям, зупиняючись через кожних 10-20 кроків і оцінювали кількість бур'янів за шкалою Арешнікова С.М., Гончаренко О.В. та ін. (1992) відповідним балом [2], потім виводили середній бал для всього поля.

Загальне проективне покриття травостою становило 88%, з них 76% припадало на культурні рослини, а 12% - на бур'яни. У структурі забур'янення посівів озимої пшениці сорту М'яка домінували дводольні бур'яни - їх частка становила 54%. Літературні дані свідчать, що при загущенні посівів культури виникають малосприятливі умови для виповнюючих видів - бур'янів, внаслідок чого знижується їх флористична насиченість в агрофітоценозі. Так, у пшеничному агрофітоценозі залежно від щільності стеблостояння росте 4-7, рідше 8-12 видів бур'янів у нижньому ярусі з послабленням життєздатності [1].

Нами встановлено, що у посівах *Triticum aestivum* Б. при густоті її продуктивного стеблостою $469,9 \pm 16,8$ шт./м² з'являлось у середньому $281 \pm 27,5$ шт./м² сходів бур'янів. Середня чисельність бур'янів у посівах становила $83,9 \pm 17,3$ шт./м². При оцінці забур'яненості посівів *Triticum aestivum* Б. у ТОВ «Селищанське» встановлено, що середній бал забур'яненості як мало-, так і багаторічниками родини *Brassicaceae* становив 3 бали. Ступінь забур'янення при цьому становить 5,3%. Засміченість орного шару насінням бур'янів становила також 3 бали.

Таким чином, у посівах озимої пшениці сорту М'яка виявлено 11 видів бур'янів родини

Зростання чисельності бур'янів відбувалося на початку вегетації *Triticum aestivum* Б. і зменшувалося до середини її вегетаційного періоду, це викликано потужним і швидким ростом та розвитком рослин пшениці, які пригнічували ріст бур'янів. Засміченість поля *Triticum aestivum* Б. була зумовлена представниками родини *Brassicaceae*, що належали до різних біологічних

груп.

Література:

1. Григора І. М. Геоботаніка : Навчальний посібник /І. М. Григора, Б, Є. Якубенко, М. Д. Мельничук. - К. : Арістей, 2006. - 448 с.
2. Кисилев А. Н. Сорніє растения и мери боротьби с ними / А. Н. Кисилев. - М.: Колос, 2011.-298 с.